

شهادت امام حسن عسکری (ع) و آغاز امامت حضرت مهدی (عج)

روز هشتم ربیع الاول مصادف است با روز شهادت امام حسن عسکری (ع) و آغاز امامت حضرت مهدی (عج).

هشتم ربیع الاول؛

شهادت امام حسن عسکری (ع) و آغاز امامت حضرت مهدی (عج)

همشهری آنلین: روز هشتم ربیع الاول مصادف است با روز شهادت امام حسن عسکری (ع) و آغاز امامت حضرت مهدی (عج).

می‌توان گفت زندگی و شخصیت امام حسن عسکری (ع) همچون معصومین دیگر، بدلیل بی‌توجهی بسیاری از پیروانشان هنوز هم آنچنان که باید و شاید در میان عامه مردم شناخته شده نیست و شاید بتوان این نکته را در مورد شناخت امام زمان (عج) نیز گفت؛ امیدواریم که با شناخت صحیح حضرت ولی عصر (عج)، راه مطلوب و مورد نظر ایشان و دیگر معصومین (ع) را بی‌ماییم.

به گزارش خبرنگار دین و معارف اسلامی خبرگزاری دانشجویان ایران (ایسنا)، امام حسن عسکری (ع) با توجه به خفقان جامعه و ظلم حاکمان زمانه‌شان بیشتر عمرش را در زندان بسر بردند اما این امر موجب نشد که از کوشش‌هایی علمی و انقلابی فرهنگی مانند تشکیل حوزه علمیه، انجام تالیفات، ایجاد شبکه ارتباطی با شیعیان توسط پیک‌ها و نامه‌ها و تعیین نمایندگان و تلاش‌های آنها و ارتباط با آنها دست بردارند.

در این نوشتار ضمن اشاره کوتاهی به زندگینامه آن بزرگوار، به بخش‌هایی از فعالیت‌های آن حضرت پرداخته می‌شود:

نام: حسن (ع).

لقب معروف: عسکری (ع). ابن‌الرضا (ع) و سراج.

کنیه: ابومحمد (ع).

پدر و مادر: امام هادی (ع)، سلیل (ع) (سوسن، حذیث).

وقت و محل تولد: روز جمعه هشتم ربیع‌الثانی یا 24 ربیع‌الاول سال 232 هجری قمری در مدینه.

وقت و محل شهادت: هشتم ربیع‌الاول سال 260 ه. ق به دسیسه معتمد (چهاردهمین خلیفه عباسی) در شهر سامرا و در سن 28 یا 29 سالگی به شهادت رسیدند.

مرقد: در شهر سامرا واقع در عراق.

دوران زندگی ایشان را در دو بخش می‌توان ذکر کرد:

1- قبل از امامت (22 سال) از سال 232 تا 254 ه. ق.

2- دوران امامت (6 سال) از سال 254 تا 260 ه. ق.

حاکمان عصر امامت ایشان عبارتند از:

1- مهتدی، چهاردهمین خلیفه عباسی (از سال 255 تا 256)

چرا امام حسن عسکری (ع) همواره در زندان بودند؟

شاید بتوان گفت که هیچ یک از امامان (ع) همانند امام حسن عسکری (ع) در خفقان خلفای عصر و در زندان‌ها نبوده اند، تا آنجا که حتی در زندان، جاسوسی را بر ایشان گماشته بودند تا گفتار و رفتارشان را گزارش دهد.

این همه خفقان برای چه بود؟

پاسخ: حکام بنی‌عباس از چند جهت در مورد امام حسن عسکری (ع) ترس و نگرانی داشتند و حساس بودند:

1- جمعیت شیعیان در آن عصر، به ویژه در عراق، بسیار بود. بنابراین خلفا ترس آن داشتند که آنها قدرت را به دست گیرند و با زعامت و رهبری امام حسن عسکری (ع) تاج و تخت عباسیان را واژگون کنند.

2- از سوی دیگر باید به این مساله مهم نیز توجه داشت که شیعیان توجه خاصی به امام حسن عسکری (ع) داشتند و اموال بسیاری به محضرشان می‌رسانند، تا آنجا که به عنوان مثال، آن حضرت یکبار صد هزار دینار (یعنی صد هزار مثقال طلا) به یکی از دوستان و نمایندگان مورد اطمینانش به نام 171#&علی بن جعفر همانی؛ دادند تا بین مستمندان و شیعیان در مراسم حج، تقسیم کند، بار دیگر صد هزار دینار برای او فرستادند و بار سوم سی هزار دینار برای او حواله کردند.

3- تلاش‌های سیاسی، نامه‌ها و پیک‌ها، فعالیت شاگردان و نمایندگان، حوزه علمیه طاعت برانداز، گفتار سازنده و حرکت‌بخش امام حسن عسکری (ع) و ... همه و همه نشان می‌داد که ایشان نه تنها هرگز تسلیم دستگاه بنی‌عباس نیستند، بلکه زمینه‌سازی فرهنگی و سیاسی عمیق و گسترده‌ای بر ضد آن دستگاه می‌کنند.

4- طبق روایات متعدد و متواتر، همه مسلمانان می‌دانستند که سرانجام قائم آل محمد حضرت مهدی (عج) ظهور می‌کند و واژگونی تاج و تخت شاهان و سلاطین جور در سراسر جهان به دست ایشان است، از طرفی دریافته بودند که این مصلح جهانی از نسل امام حسن عسکری (ع) است، بنا بر این در مورد آن حضرت بسیار حساس بودند و احساس خطر می‌کردند و بر همین اساس حضرت مهدی (عج) از هنگام ولادت (در سال 255) حتی در عصر پدر (تا سال 260) یعنی پنج سال جز برای یاران بسیار مخصوص، مخفی بودند.

تلاش‌های هفت‌گانه امام حسن عسکری (ع)

کوتاه سخن آنکه از بررسی تلاش‌های آن امام (ع) و یارانشان فهمیده می‌شود که آن بزرگمرد علم، کمال و سیاست در هفت مورد، تلاش عمیق و چشمگیری داشته‌اند که آنها عبارتند از:

1- تشکیل حوزه علمیه و کوشش‌های علمی و انقلاب فرهنگی.

2- ایجاد شبکه ارتباطی با شیعیان توسط پیک‌ها و نامه‌ها و تعیین نمایندگان و تلاش‌های آنها و ارتباط با آنها.

3- تلاش‌های سری و محرمانه سیاسی.

4- پشتیبانی مالی شیعیان از امام حسن عسکری (ع) و حمایت مالی آن حضرت از مستضعفان برای حفظ کیان تشیع.

5- تقویت و توجیه سیاسی رجال و عناصر مهم شیعه و روحیه دادن به آنها و سفارش آنها به مقاومت و استقامت در برابر ستمگران.

6- آماده‌سازی شیعیان برای دوران غیبت.

امام حسن عسکری (ع) در راستای این اصول تا سر حد شهادت ایستادگی کردند و تحت شدیدترین شکنجه‌ها و خفقان‌ها در زندان‌ها، خانه و بیرون خانه، رسالت خود را به جهانیان ابلاغ فرمودند و سرانجام با نیرنگ معتمد عباسی مسموم شده و به شهادت رسیدند.

یکی از مهم‌ترین کارهای امام حسن عسکری (ع) مانند پدر و اجداد پاکشان، تربیت شاگرد و حفظ فقه تشیع و اندیشه ناب اسلام در برابر دشمنان و مخالفان بود.

ایشان در این راستا با اینکه در شرایط سخت سیاسی به سر می‌بردند و مدت امامتشان شش سال و مدت عمرشان 28 سال بیشتر نبود، تا آخرین حد امکان با گردآوری شاگردان پدر و اجدادشان و تربیت شاگردهای جدید و مطرح کردن بحث‌ها و مناظرات شفاهی و کتبی به تشکیل مجمع علمی عمق و وسیع پرداختند و خط فکری تشیع را از گزند حوادث و برخوردها حفظ نمودند و با پاسخ به شبهه‌ها و سوالات گوناگون از حریم دانشگاه جدشان، امام جعفر صادق (ع) محافظت کردند.

تالیفات امام حسن عسکری (ع)

امام حسن عسکری (ع) در کنار کارهای علمی، مجموعه‌هایی از تفسیر، روایات، معارف اسلامی و عقاید را تالیف کردند. بعضی از این مجموعه‌ها به صورت نامه‌هایی طولانی بود که برای اشخاص می‌فرستادند، به علاوه روایات بسیار در ابواب فقه و سایر علوم اسلامی توسط افراد مختلف، از آن حضرت نقل شده است.

علامه سیدمحسن امین پنج مجموعه را تحت عنوان تالیفات امام حسن عسکری (ع) ذکر کرده که عبارتند از:

1- تفسیر معروف قرآن، منسوب به امام حسن عسکری (ع).

2- نامه آن حضرت به اسحاق بن اسماعیل نیشابوری، مذکور در کتاب تحف العقول.

3- مواعظ قصار، مذکور در کتاب تحف العقول.

4- رساله المنقبه، مشتمل بر اکثر احکام حلال و حرام (این رساله در کتاب مناقب، ج 4، ص 424 با نام "المقنعه" ذکر شده است).

5- مکاتبات الرجال (کتاب اعیان الشیعه، ج 2، ص 41).

منبع: سیره چهارده معصوم (ع)، محمد محمدی اشتهاردی، چ بهار 1381، نشر مطهر.